

tím užasli a dostali strach, aby se to někdo nedověděl; zahrabali proto hlavu, aniž se o tom někomu zmínili, opatrně opustili Messinu — když tu zařídili vše potřebné pro chod jejich obchodu — a odjeli do Neapole.

Dívka nepřestávala plakat, pořád jen chtěla svůj květináč — a v pláči zemřela. Tak skončila její nešťastná láska.

Za nějaký čas, když tato věc vešla ve známost mnoha lidí, složil kdosi onu píseň, jež se zpívá dodnes, totiž: *Kdopak byl ten špatný křestan, který mi květináč vzal... a tak dále.*

G. BOCCACCIO: DEVIAMORON
(PRŮBA: OD BOUV. 1965)
str. 277 — 282

G. BOCCACCIO: DEVIAMORON

PŘÍBĚH ŠESTÝ

Andreuola miluje Gabriotta. Vypravuje mu sen, který se jí zdál, a zatímco on jí vypravuje svůj sen, zemře jí v náručí. V té chvíli, kdy ho se služebnou odnáší do domu, padne však do rukou signorie a vypoví, jak se celá věc zběhla. Podesta ji chce znásilnit, Andreuola se mu vzepře, a když je posléze uznána nevinou, doví se o tom, co se přihodilo, její otec a ten ji vysvobodí ze žaláře. Andreuola však odmítne žít nadále mezi světskými lidmi a odejde do kláštera.

Příběh, který vyprávěla Filomena, se paním převelice líbil i proto, že mnohokrát slyšely zpívat onu píseň, ale nikdy se nemohly dovědět, proč byla složena, ačkoli se po tom pídily. Král pak, když vyslechl konec příběhu, uložil Pamfilovi, aby pokračoval ve vyprávění, a ten začal:

Sen, o němž byla řeč v předchozím příběhu, mi skýtá látku k jinému vyprávění, o němž je zmínka o dvou snech: šlo v nich o věc, jež se měla stát, podobně jako šlo v onom snu o věc, která se již stala, a sotvaže si je ti, kterým se zdály, vypověděli, oba sny se splnily. Vězte, laskavé paní, že údělem každého člověka je vidět ve snu různé věci. Pokud člověk, jemuž se něco zdá, spí, má všechny sny za pravdivé. Když však procitne, má za pravdivé jen některé sny, některé pak za pravděpodobné a některé za naprosto nepravdivé.

Ježto se však mnohdy některé sny splní, jsou lidé, kteří věří snům zrovna tak, jako věří věcem, které spatřili v bdělém stavu. Radují se pak ze svých snů nebo jsou z nich zarmoucení podle toho, zda na jejich základě v něco doufají, nebo se něčeho bojí. Jsou však ale naopak i takoví lidé, kteří žádnému snu nevěří, leda tehdy, když upadnou do nebezpečí, jež jim bylo snem předpověděno. Nechválím ani ty první, ani ty druhé lidi, ježto všechny sny nejsou vždycky pravdivé a ježto všechny sny nejsou také falešné. Že není pravda všechno, co se nám zdá ve snu — o tom se mohl přesvědčit každý z nás, a že všechny sny nejsou nepravdivé, to před chvílí ukázala ve svém příběhu Filomena, což vám chci ukázat ve svém příběhu i já, jak už jsem řekl. Jsem toho mínění, že ten, kdo ctnostně žije a jedná, nemusí se nikdy bát nějakého nepříznivého snu a nemusí kvůli němu upouštět od svých dobrých záměrů. Ten, kdo však žije zvrhle a špatně, nikdy nemá věřit snům, i když se mu zdají sny příznivé a takové, jež ho povzbuzují v jeho špatnosti. Má jim

věřit jedině tehdy, zdá-li se mu pravý opak. Začněmež však již vyprávět.

V městě Brescii žil jednou jeden šlechtic jménem Negro da Ponte Carraro, jenž měl několik dětí a mezi nimi i dceru jménem Andreuolu. Byla mladá, krásná a dosud neprovdaná, a tak se stalo, že se zamilovala do jednoho svého souseda, jenž slul Gabriotto, a ač byl nízkého původu, přece jen vynikal hezkými mravy a měl hezkou a líbeznou postavu. S podporou a pomocí domácí služby se Andreuole podařilo, že se Gabriotto nejenom dověděl, kdo ho miluje, ale že se také velmi často dostal k potěše obou do krásné zahrady Andreuolina otce a zde se stali tajně manželem a manželkou, aby jejich radostnou lásku nemohlo rozloučit nic, leda smrt. Co tak pokračovali ve svých kradmých schůzkách, stalo se jednou v noci, že Andreuola měla sen, že je s Gabriottem v zahradě a že ho drží v náručí, z čehož mají oba převeliké potěšení, a jak tak se jí zdá, že jsou spolu, uviděla náhle ve snu vystupovat z jeho těla cosi temného a hrozného, co nemělo žádný tvar a co nemohla rozpoznat; pojednou to Gabriotta uchopilo, nesmírnou silou jí ho to vyrvalo z náručí, ačkoli Gabriotta bránila, propadlo se to s ním do země a víc se už neukázalo ani ono zjevení, ani Gabriotto. Andreuole to působilo velikou a nevýslovnou bolest, až se z ní probudila. A třebaže se radovala, když procitla, že není pravda, co se jí zdálo, přece jen dostala strach z toho, co ve snu spatřila.

Příští noci proto, když k ní chtěl Gabriotto přijít, vynaložila vše možné, aby Gabriotto toho večera nechodil; vidouc však, že Gabriotto je k tomu pevně rozhodnut, nechtěla, aby ji podezřívál z něčeho jiného, a přijala ho tedy příští noci ve své zahradě. Natrhala mnoho bílých a červených růží, které právě kvetly, a šla si s ním sednout k překrásnému a průzračnému vodotrysku, který byl v zahradě. Velmi dlouho a velmi mnoho se tu oba těšili jeden z druhého, ale tu se Gabriotto Andreuoly optal, proč mu minulého dne bránila, aby přišel.

Dívka mu pověděla, co se jí zdálo předtím v noci, a řekla mu i o tom, jaký strach z tohoto snu dostala.

Gabriotto slyše tato slova, dal se jim do smíchu a řekl, že je velká pošetilost dávat snům nějakou víru, ježto sny vznikají z přejedení anebo z hladu, a že se den co den ukazuje, jak jsou všechny plané. Poté dodal:

„Kdybych se měl řídit podle snů já, pak bych sem nebyl měl vůbec chodit — ani ne však kvůli tomu, co se zdálo tobě, jako kvůli tomu, co se zdálo právě této noci mně. Měl jsem sen, že

dlím v krásném a půvabném lese. Přišel jsem tam na lov a ulovil jsem tak hezkou a tak milou srnu, jakou jsem ještě nikdy neviděl. Zdálo se mi, že je bělejší než sníh, a zakrátko byla tak krotká, že se ode mne nechtěla hnout ani na krok. Ačkoli jsem ji však v tom snu měl tak rád, přece jen jsem jí dal kolem krku zlatý řetěz, aby mě nikdy neopustila, a tento zlatý řetěz jsem nepustil z ruky.

Zdálo se mi pak dál, že jednou ta srna odpočívala a položila mi hlavu do klína. V té chvíli, kde se vzal tu se vzal, objevil se vyhladovělý chrt černý jako uhel a nahánějící hrůzu. Hnal se ke mně a já mu v tom nekladl žádný odpor. Zdálo se mi, že se jeho tlama zahryzla do mé hrudi po levé straně a tak dlouho hlodala, až se prokousala k srdci, jež mi pak ten chrt vyrval a odnesl. Zabolelo mě to tak, že to přervalo můj sen, a sotva jsem procitl, že jsem se ihned rukou ohledával po levé straně hrudi, zda tam něco nemám. Když jsem tu však žádnou ránu nenalezl, musel jsem se sám sobě smát, že jsem tam něco hledal.

Ale tohle nic neznamená. Takových snů a ještě hroznějších jsem už měl spoustu a nikdy se kvůli nim nic víc ani nic míň nepříhodilo. Nestarejme se proto o sny a myslíme na to, aby nám bylo dobře.“

Dívka tuze vyděšená tím, co se jí zdálo, byla ještě polekanější, když uslyšela sen Gabriottův, ježto však nechtěla, aby Gabriotto měl kvůli ní mrzutou náladu, zatajila své obavy, jak jen mohla, jala se Gabriotta objímat a horoucně líbat, což jí Gabriotto oplácel. I když však dělala, že je veselejší než obvykle, přesto měla neustále strach z něčeho — nevědouc z čeho —, co chvíli se Gabriottovi zadívala do obličeje a několikrát se také rozhlédla po zahradě, zda ze tmy neuvidí přicházet cosi černého.

Trávili tedy spolu takto večer, když tu Gabriotto náhle zhluboka vydechl, objal Andreuolu a pravil:

„Běda, duše má, pomoz mi, neboť umírám.“

Sotvaže vypravil ze sebe tato slova, klesl do trávy.

Když dívka viděla, že se zhroutil, položila si jeho hlavu na klín a v pláči pravila:

„Co ti je, můj sladký pane?“

Gabriotto jí však neodpověděl. Zalit potem, těžce supěl a zanedlouho opustil tento svět navždy.

Můžete si pomyslit, jak těžká a bolestná to byla chvíle pro Andreuolu, milující Gabriotta více než sebe samu. Nesmírně se rozplakala, neustále ho marně volala, ale když ho pak ohledala na všech částech těla a shledala, že je úplně studený, pochopila, že je navždy mrtev, a nevědouc, co dělat a co říci, šla v slzách

a plna úzkosti zavolat služebnou, zasvěcenou do této lásky, aby jí odhalila své neštěstí a svou bolest.

Obě dvě hodnou chvíli lkaly nad mrtvou tváří Gabriottovou, až posléze dívka pravila služebné:

„Když mi Pánbůh vzal Gabriotta, nechci žít ani já. Než se však sprovodím ze světa, chci, abychom se nějakým přiměřeným způsobem postaraly, aby byla uchována má čest a naše tajná láska a aby bylo pohřbeno toto tělo, jež opustila tak libežná duše.“

Služka nato odvětila:

„Dceruško milá, to neříkej, že se chceš sprovodit ze světa. Kdyby ses zabila, ztratila bys milého na onom světě právě tak, jako jsi ho ztratila zde, a dostala by ses do pekla, kam jeho duše určitě nepřišla, neboť to byl hodný jinoch. Bude lépe, když se uklidníš a budeš myslet na to, abys modlitbami a jinými dobrými skutky pomohla jeho duši, je-li obtížena nějakým hříchem a je-li toho tedy potřeba. Pohřbít ho můžeme neprodleně zde v zahradě a nikdo se o tom nikdy nedoví, ježto nikdo neví, že sem někdy chodíval. Nechceš-li ho však pohřbít zde, vynesme ho před zahradu a nechme ho tam ležet. Zítra ráno ho lidé najdou, odnesou ho do jeho domu a jeho příbuzní ho dají pohřbít.“

Ačkoli dívka neustále plakala a její srdce překypovalo bolestí, přece jen naslouchala radám své služebné, a protože nesouhlasila s první radou, které se jí dostalo, rozhovořila se o druhé:

„Pánbůh nedopust, abych strpěla, aby můj manžel a člověk, kterého jsem měla tak ráda a který mi byl tak drahý, byl zahrabán jako nějaký pes anebo zanechán na zemi na ulici. Oplakala jsem ho již já a postarám se, aby ho oplakali i jeho příbuzní. A vím už, co uděláme.“

Poté poslala pro kus hedvábí, jež měla v truhlici, a když jej služka přinesla, rozprostřela jej na zemi a spolu se služkou na něj položila Gabriottovu mrtvolu, načež mu položila hlavu na podušku, s pláčem mu zavřela oči a ústa, z růží mu uvila věnec, a když jej zasypala růžemi, které spolu se služebnou natrhala, pravila:

„K vratům jeho domu je odtud nedaleko. Když jsme ho takto vyzdobily, odneseme ho tam samy a položíme ho před ně. Brzy už bude den a Gabriotta odnesou. A i když to nebude útěchou pro jeho rodinu, bude to útěchou aspoň té, již zemřel v náručí.“

Po těchto slovech se znovu nesmírně rozplakala, vrhla se mu na tvář a dlouho, dlouho prolévala slzy. Ježto již svítalo a služebná jí tuze domlouvala, povstala, stáhla si s prstu prsten, který jí

dal Gabriotto, když se s ní oženil, navlékla mu jej na prst a s pláčem pravila:

„Můj drahý pane, vidí-li v této chvíli mé slzy tvá duše, jež odešla z tohoto těla, v němž nezůstalo ani vědomí, ani cit, přijmi vlídně poslední dar té, kterou jsi zaživa tolik miloval.“

Po těchto slovech klesla v mdlobách na mrtvolu, a když po chvíli nabyla opět vědomí, povstala, spolu se služebnou chopila se hedvábí, na němž Gabriotto ležel, poté obě vyšly s ním ze zahrady a zamířily k jeho domu.

V té chvíli se však stalo, že se tudy ubírali tři biřici podesty, ježto se někde něco přihodilo, přistihli Andreuolu se služebnou nesoucí mrtvolu a obě jali.

Andreuola dychtila více po smrti než po životě, a proto, když poznala biřice signorie, bez meškání jim pravila:

„Vím, kdo jste, a vím také, že by mi pranic nepomohlo, kdybych se pokusila prchnout. Ráda s vámi půjdu na signorii a tam vypovím, co a jak se stalo. Ježto však se chovám poslušně, necht se nikdo z vás neopovází dotknout se mne či dotknout se něčeho na této mrtvole, jestli nechce, abych proti němu vznesla žalobu.“

Nikdo z biřiců se jí proto ani nedotkl a Andreuola se s Gabriottovou mrtvolou odebrala do paláce.

Když se o této události dověděl podesta, vstal, zavolal si Andreuolu do komnaty a jal se vyptávat, co se přihodilo. Poté dal lékaři prozkoumat, zda nebyl onen ubohý muž zavražděn jedem či jinak — všichni však potvrdili, že nikoli, ale že se Gabriottovi provalil u srdce nějaký nádor a ten že ho zadusil.

Podesta z toho usoudil, že se Andreuola provinila celkem nepatrně, a snažil se jí dát najevo, že jí daruje to, co jí nemohl prodat: řekl, že ji osvobodí, bude-li mu po vůli. A ježto nemohl dosáhnout ničeho slovy, neohlížel se na slušnost a chtěl ji znásilnit. Rozhořčení, jež v Andreuole vzplálo, jí dodalo takové síly, že se srdnatě bránila a že s potupnými a pohrdavými slovy podestu odrazila.

Mezitím však nastal den a celá tato událost se donesla k messeru Negrovi. K smrti zarmoucen vypravil se s četnými svými přáteli do paláce, a když se o všem dopodrobna dověděl od podesty, s nářkem žádal, aby mu byla dcera vrácena.

Podesta se chtěl sám obvinít z násilí, které jí chtěl učinit, než ho obviní ona sama, chválil proto zprvu dívku a její vytrvalost, a aby dokázal to, přiznal se posléze, co udělal. A řekl také, že k ní zahořel mocnou láskou, když viděl, jak se znamenitě drží, pročez by ji prý — nehledě na to, že měla manžela tak nízkého rodu —

rád pojal za svou choť, kdyby to jemu, jenž je jejím otcem, a také jí bylo vhod.

Během tohoto rozhovoru předstoupila však před tvář svého otce Andreuola, s pláčem se k němu vrhla a pravila:

„Otče můj, myslím, že není třeba, abych vám vyprávěla historii o své opovázlivosti a o svém neštěstí, neboť jste o tom jistě slyšel a znáte je. Proto vás pouze pokorně prosím, jak nejlépe dovedu, abyste mi odpustil můj poklesek — že jsem si bez dovolení vzala za muže toho, kdo se mi nejvíc líbil. Nežádám od vás tu milost, aby mi byl darován život, chtěla bych však zemřít jako vaše dcera, a nikoli jako váš nepřítel.“

Poté se mu s pláčem vrhla k nohám.

Messer Negro byl už star a byl to člověk povahy mírné a laskavé; rozplakal se proto, když slyšel tato slova, v slzách zdvihl dceru něžně se země a pravil:

„Dceruško milá, bylo by mi bývalo mnohem milejší, kdybys byla měla takového manžela, jenž by se k tobě podle mého zdání hodil. Když už sis však vzala takového, jaký se líbil tobě, byl by se jistě líbil i mně, a proto mě bolí, že jsi měla ke mně tak malou důvěru, že jsi ho přede mnou tajila — a ještě víc mě trápí, když vidím, žeš ho ztratila, dřív než jsem se o tom mohl dovědět. Když už se to však stalo, prokáži mu i po smrti — a bys byla klidná — to, co bych mu byl rád prokázal i zaživa: budu ho ctít jako svého zetě.“

Poté se obrátil k svým dětem a příbuzným a kázal jim, aby vypravili Gabriottovi veliký a ctný pohřeb.

Mezitím se sem sběhli příbuzní a příbuzné Gabriotta, kteří se už dověděli, co se stalo, a byli tu též skoro všichni muži a všechny ženy z celého města. Gabriottova mrtvola na Andreuolině hedvábí byla vystavena se všemi jejími růžemi uprostřed nádvoří a byla zde oplakávána nejenom Andreuolou a Gabriottovými příbuznými, ale skoro všemi paními z celého města a mnoha muži. Když pak byl Gabriotto odnášen ze dvora, nesli jej nikoli jako sprostého člověka, ale jako urozeného pána ti nejvznešenější měšťané na ramenou až k hrobu.

Za několik dní nato opětovl podesta svou žádost, ale když to messer Negro řekl své dceři, nechtěla o tom ani slyšet. Odešla se svou služebnou jako řeholnice do kláštera, aniž jí v tom otec odporoval, a žila pak ctně v tomto klášteři, tuze proslulém zbožností, ještě velmi dlouho.